

Wstęp do sieci neuronowych

Paulina Tomaszewska

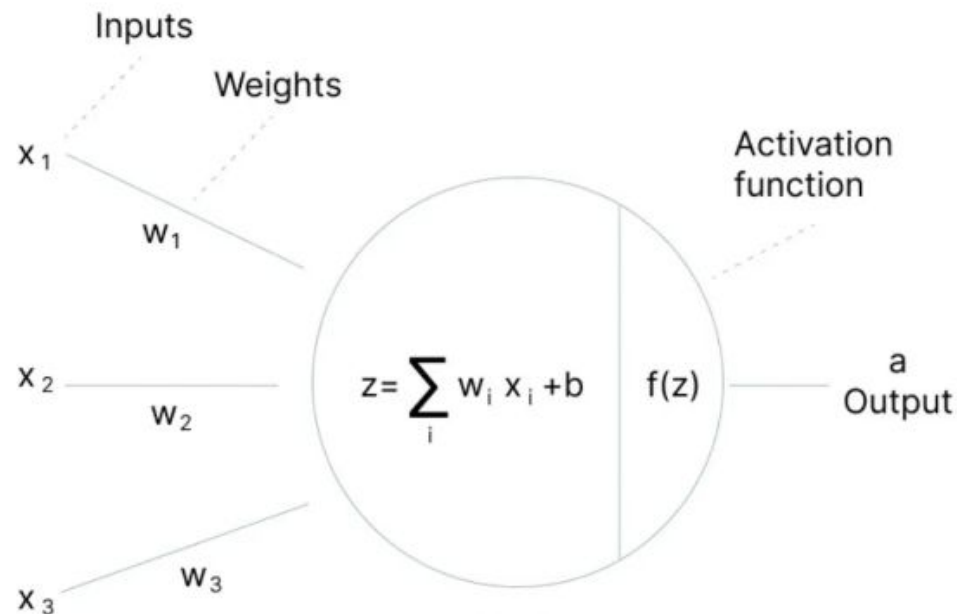
Sieci neuronowe to **skomplikowane funkcje** z dużą liczbą parametrów. Jest to jeden z rodzajów modeli stosowanych w AI.

(Sztuczne) sieci neuronowe są zbudowane ze (sztucznych) neuronów

W prezentacji są stosowane pewne uproszczenia i skróty myślowe, aby ułatwić intuicyjne zrozumienie treści.

Rozbudowane opisy zostały przygotowane z myślą o osobach, które nie uczestniczyły w zajęciach, aby umożliwić im samodzielne zapoznanie się z treściami.

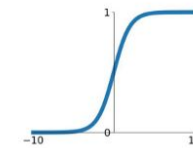
Sztuczny neuron (zaproponowany w 1943)

Activation Functions

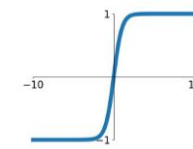
Sigmoid

$$\sigma(x) = \frac{1}{1+e^{-x}}$$

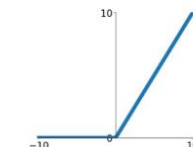
tanh

$$\tanh(x)$$

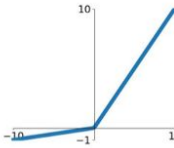
ReLU

$$\max(0, x)$$

Leaky ReLU

$$\max(0.1x, x)$$

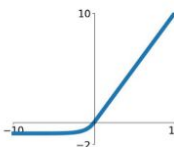

Maxout

$$\max(w_1^T x + b_1, w_2^T x + b_2)$$

ELU

$$\begin{cases} x & x \geq 0 \\ \alpha(e^x - 1) & x < 0 \end{cases}$$

W neuronie wykonywana są następujące operacje:

1. mnożenie poszczególnych wag (w_i) i odpowiadających im wejść (x_i)
2. sumowanie składników z pkt. 1 wraz z wyrazem wolnym (b)
3. wyliczenie wartości funkcji aktywacji (f), której wejściem jest wynik z pkt. 2

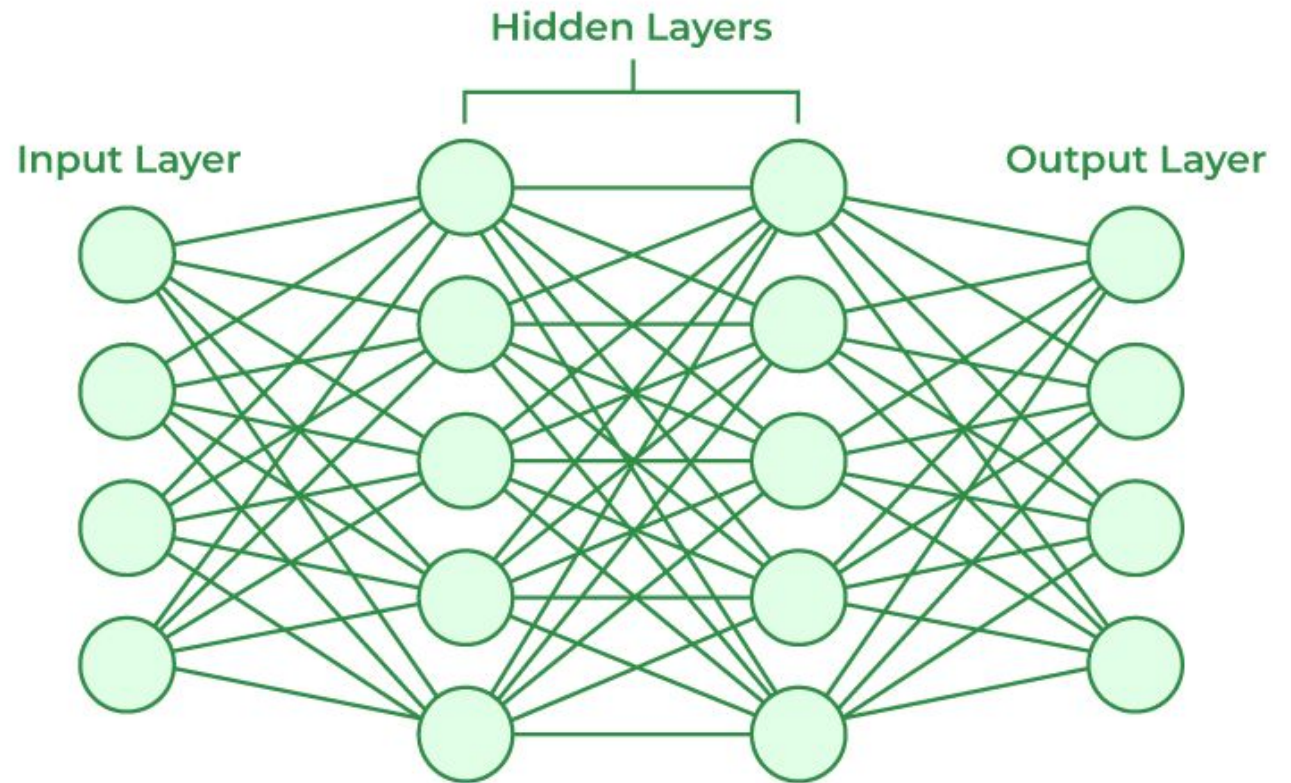
Perceptron wielowarstwowy

(ang. *Multilayer perceptron, MLP*)

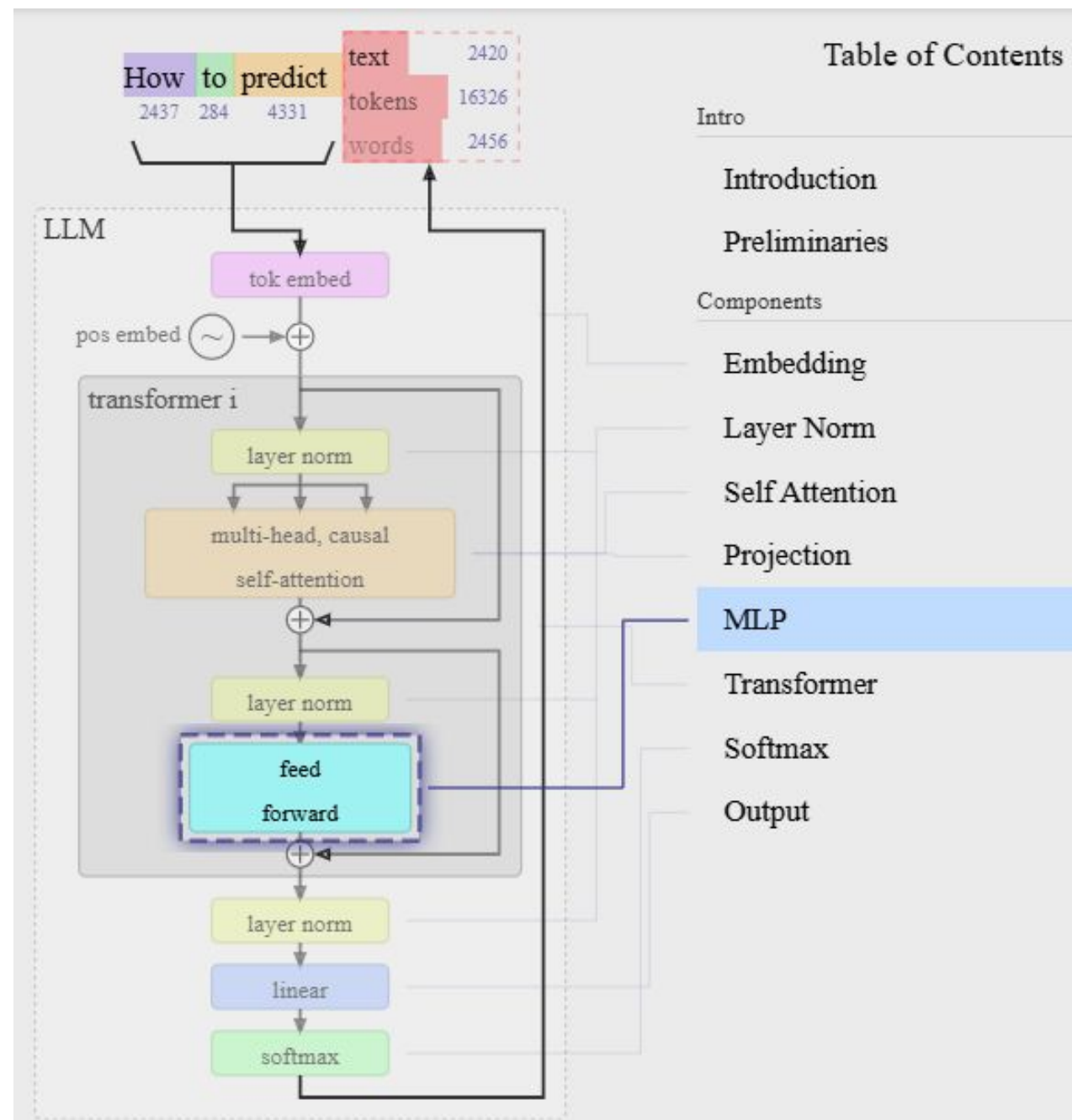
- Jest to najprostszy rodzaj sieci neuronowej
- Stosuje się nazwy: warstwy gęste albo w pełni połączone

Pytania:

- ile warstw potrzebujemy?
- ile powinno być neuronów w każdej warstwie?

MLP - jeden z komponentów Dużych Modeli Językowych (*ang. Large Language Models, LLMs*) stosowanych m.in. w ChatGPT.

Uproszczony przykład:
**przewidywanie temperatury
następnego dnia**

Mamy dane historyczne:

X - temperatura w danym dniu, poziom wilgotności
y - temperatura w dniu kolejnym

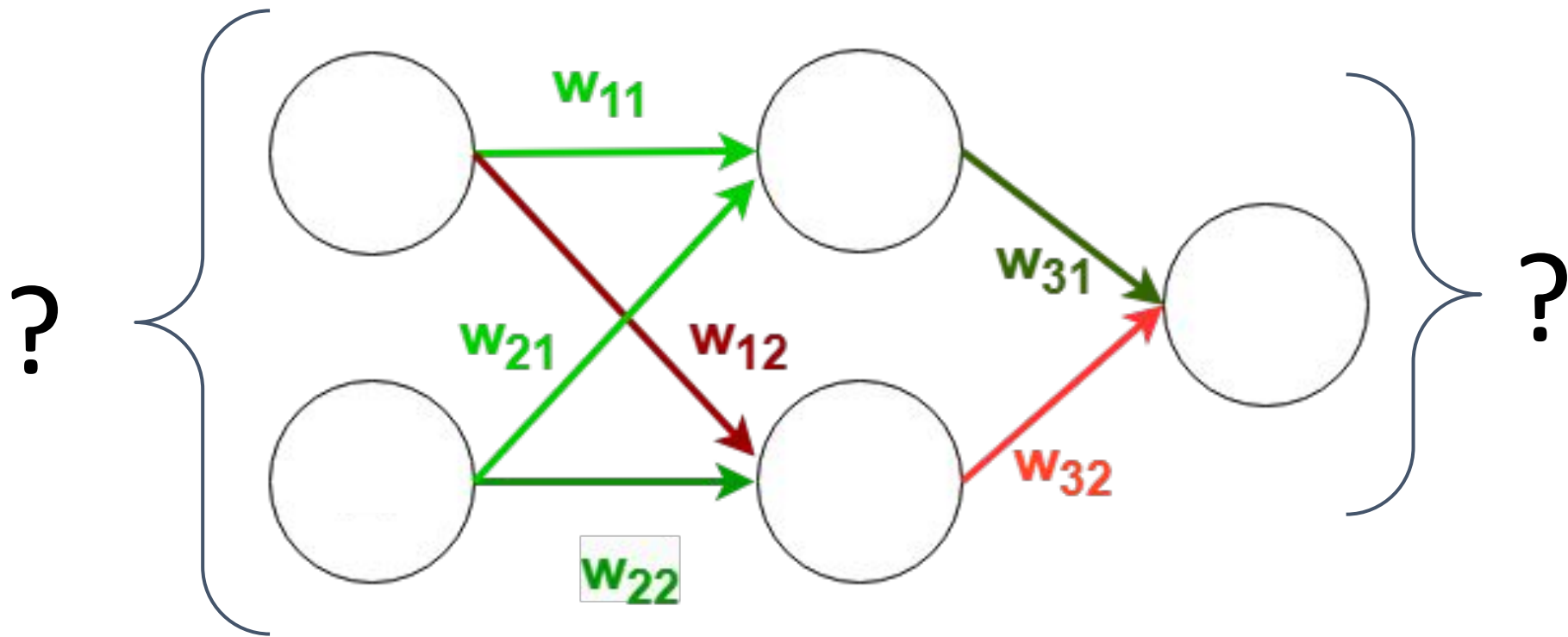
Użyjmy sieci neuronowych

Uwaga: W praktyce, rzadko użyjemy sieci neuronowych do analizy prostych danych tabelarycznych.

Jest to przykład dla celów edukacyjnych, aby wyjaśnić jak sieci neuronowe działają.

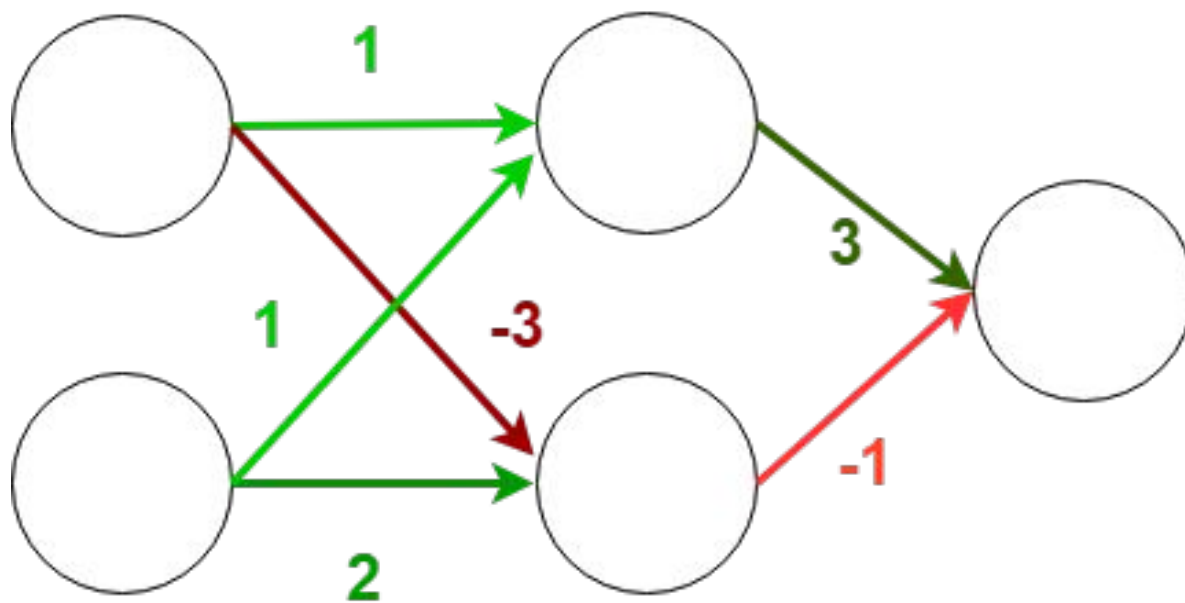
Krok 0: Zdefiniuj architekturę sieci neuronowej

Czy wiemy ile neuronów powinno być w pierwszej i ostatniej warstwie?

Tak, bo wiemy jaki jest rozmiar próbek w danych historycznych.

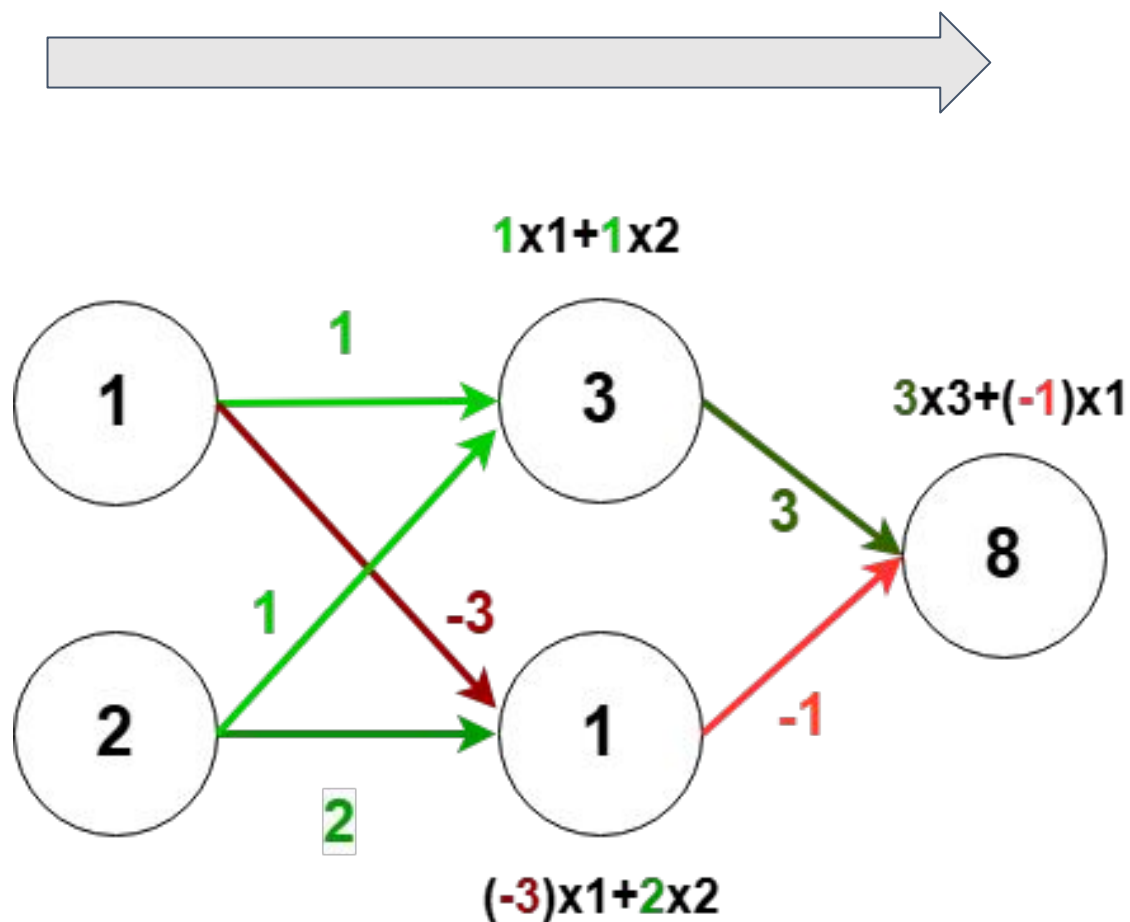
Krok 0: Zainicjalizuj wagi

Jak?

- losowo
- np. z rozkładu Gaussa, inicjalizacja Xaviera

Krok 1: Inferencja (*ang. forward pass*)

Używamy cech (X) jako wejście, aby wyliczyć wyjście modelu zgodnie ze wzorami opisujących działanie neuronów.

Uwaga: W praktyce w wyliczeniach stosuje się operacje na macierzach zamiast wyliczeń “element po elemencie” dla lepszej szybkości.

Krok 2: Sprawdź jak dobre jest wyjście modelu

Model zwrócił wartość 8, ale prawdziwa historyczna wartość (etykieta) to 9.

Jaki jest błąd?

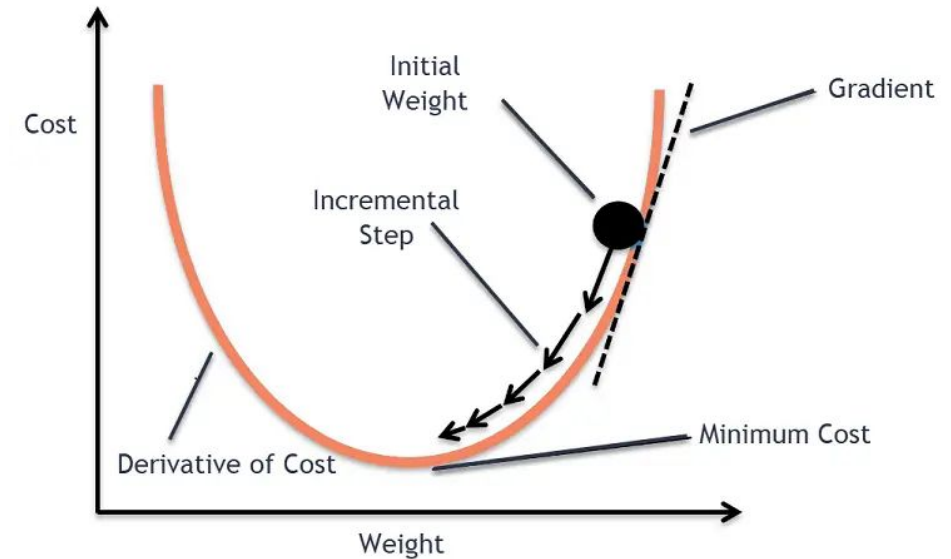
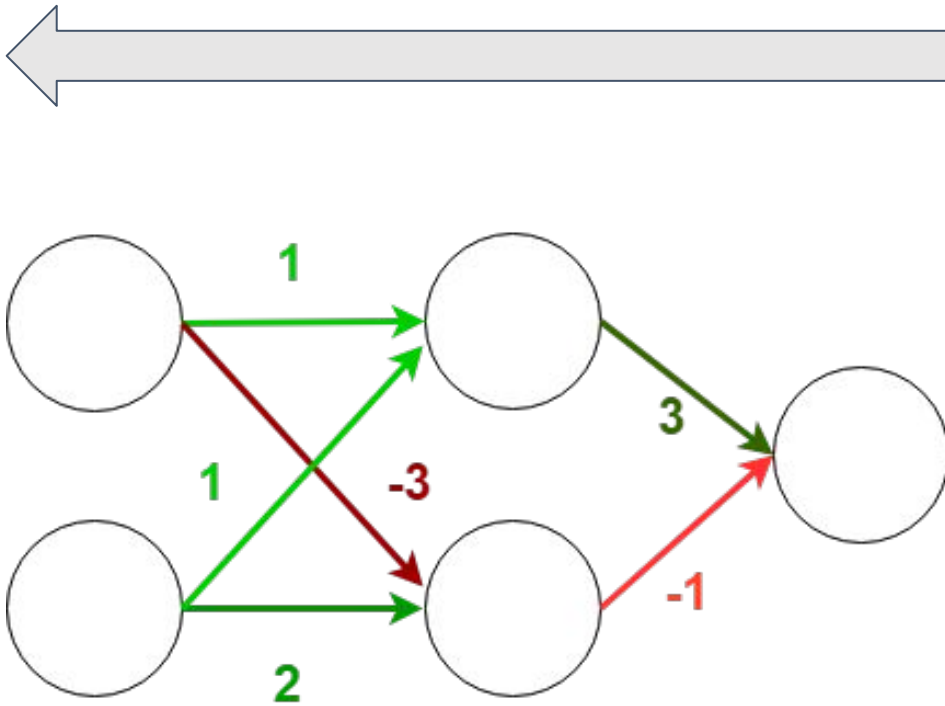
Policzymy to korzystając z **funcji kosztu**/ straty (ang. *cost function*).

Intuicyjnie, błąd = wartość zwrócona - etykieta = 8 - 9 = -1

W praktyce w zadaniach regresji stosujemy jednak raczej błąd średniokwadratowy (ang. *mean squared error*, MSE) jako sposób na określenie jak bardzo model się pomylił.

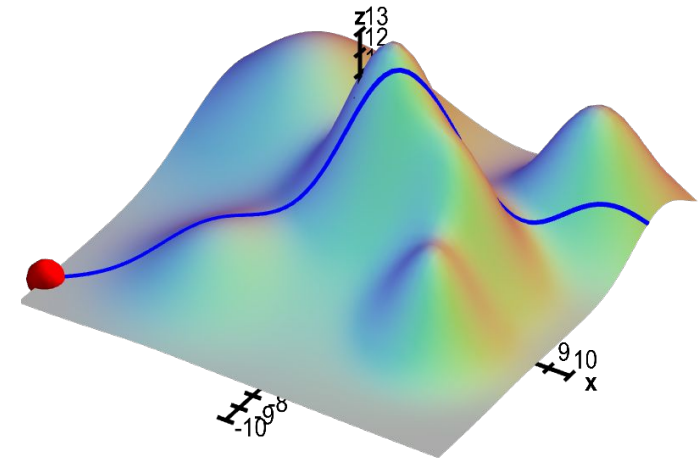
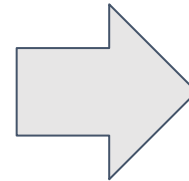
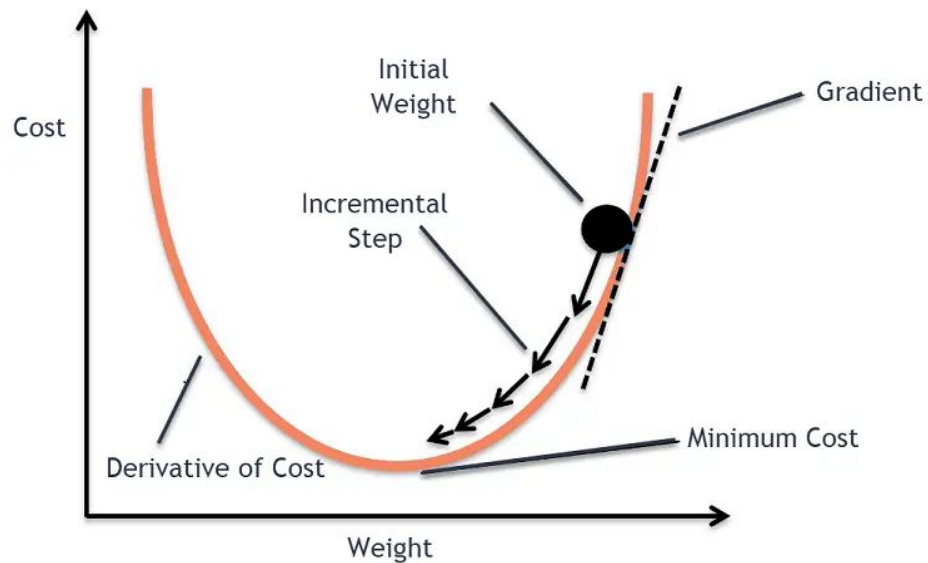
błąd = $\frac{1}{2} (\text{wartość zwrócona} - \text{etykieta})^2 = \frac{1}{2} (8-9)^2 = \frac{1}{2}$

Krok 3: Propagacja wsteczna (ang. *backpropagation*)

Obliczamy gradient funkcji kosztu względem wag modelu. Więcej informacji o gradientach w notebook na repozytorium.

Zauważ, że funkcja kosztu w sieciach neuronowych ma skomplikowany “kształt” i istnieje ryzyko, że zamiast trafić do globalnego minimum trafimy do lokalnego minimum.

Krok 4: Aktualizacja wag modelu

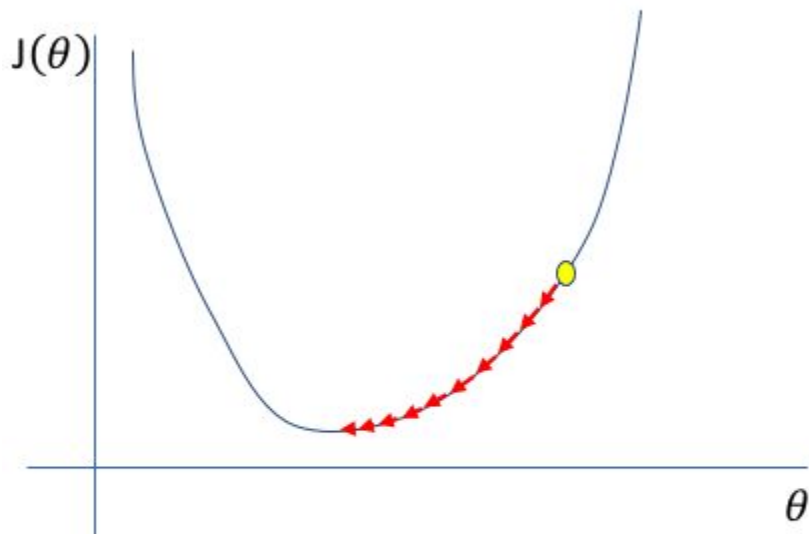
Model nie zwraca poprawnych wartości, ponieważ ma niepoprawne wagi. Na początku ustawiliśmy je na losowe wartości. Poprawimy wagi korzystając z prostej reguły

$$W_{t+1} = W_t - lr * gradient(error)$$

lr - *learning rate* (odpowiedzialny na szybkość zmian wag)

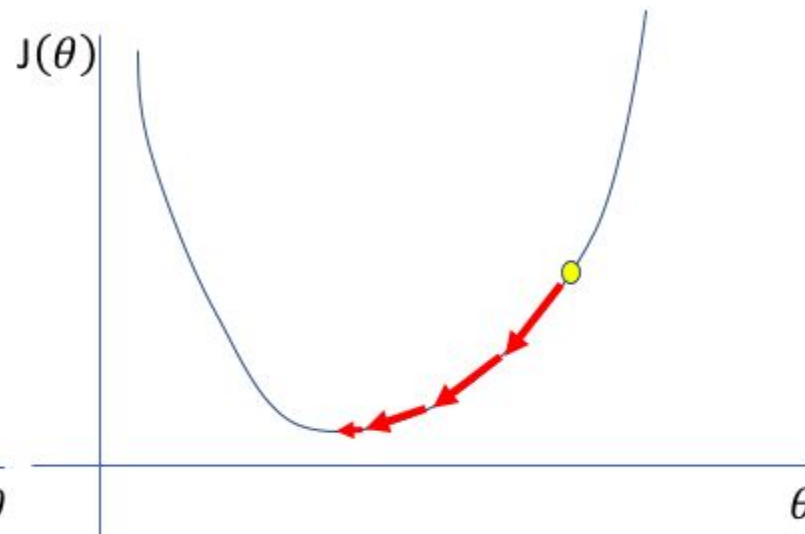
Uwaga: Są bardziej skomplikowane wzory na zmianę wag modelu. Powyższa metoda to metoda spadku gradientu (ang. *stochastic gradient decent*, SGD) ale są inne.

Too low

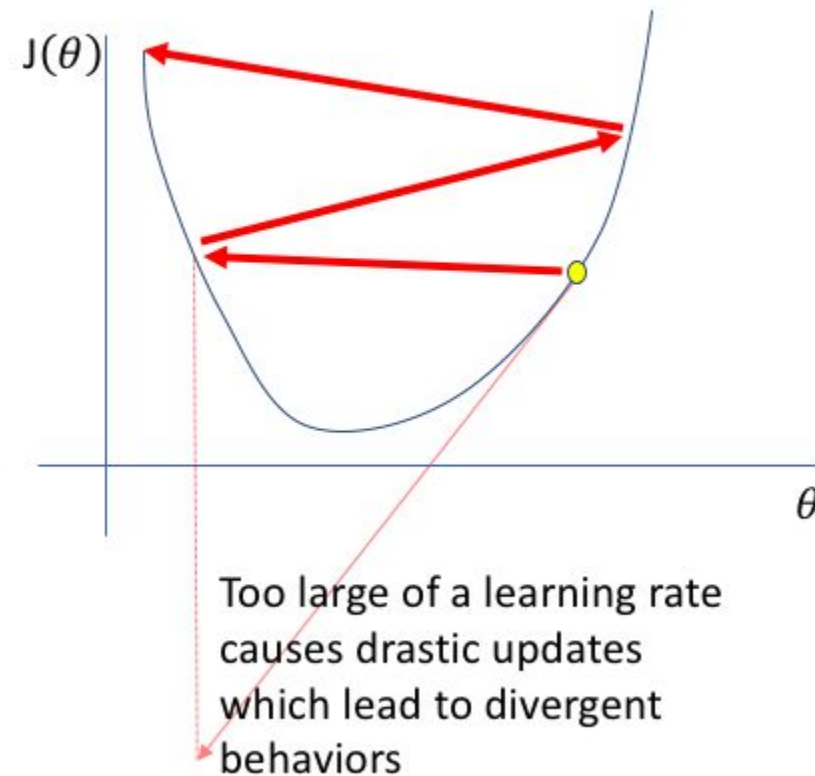
A small learning rate requires many updates before reaching the minimum point

Just right

The optimal learning rate swiftly reaches the minimum point

Too high

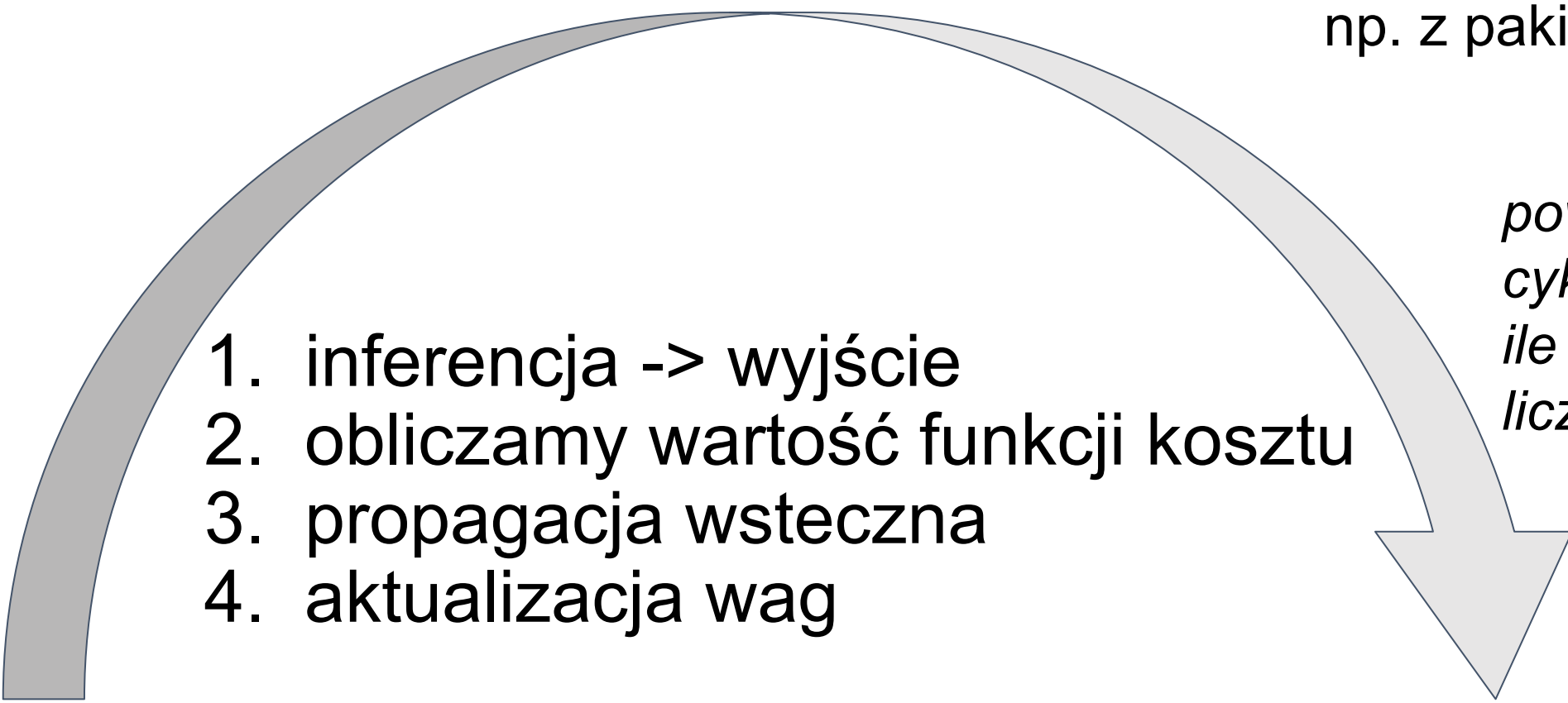

Too large of a learning rate causes drastic updates which lead to divergent behaviors

Dobór odpowiedniego hiperparametru learning rate jest kluczowy, aby trening nie trwał zbyt długo i aby nie „ominać” minimum.

Co się dzieje dalej?

W praktyce nie trzeba wszystkiego implementować od zera - można skorzystać np. z pakietu *pytorch*.

-
1. inferencja -> wyjście
 2. obliczamy wartość funkcji kosztu
 3. propagacja wsteczna
 4. aktualizacja wag

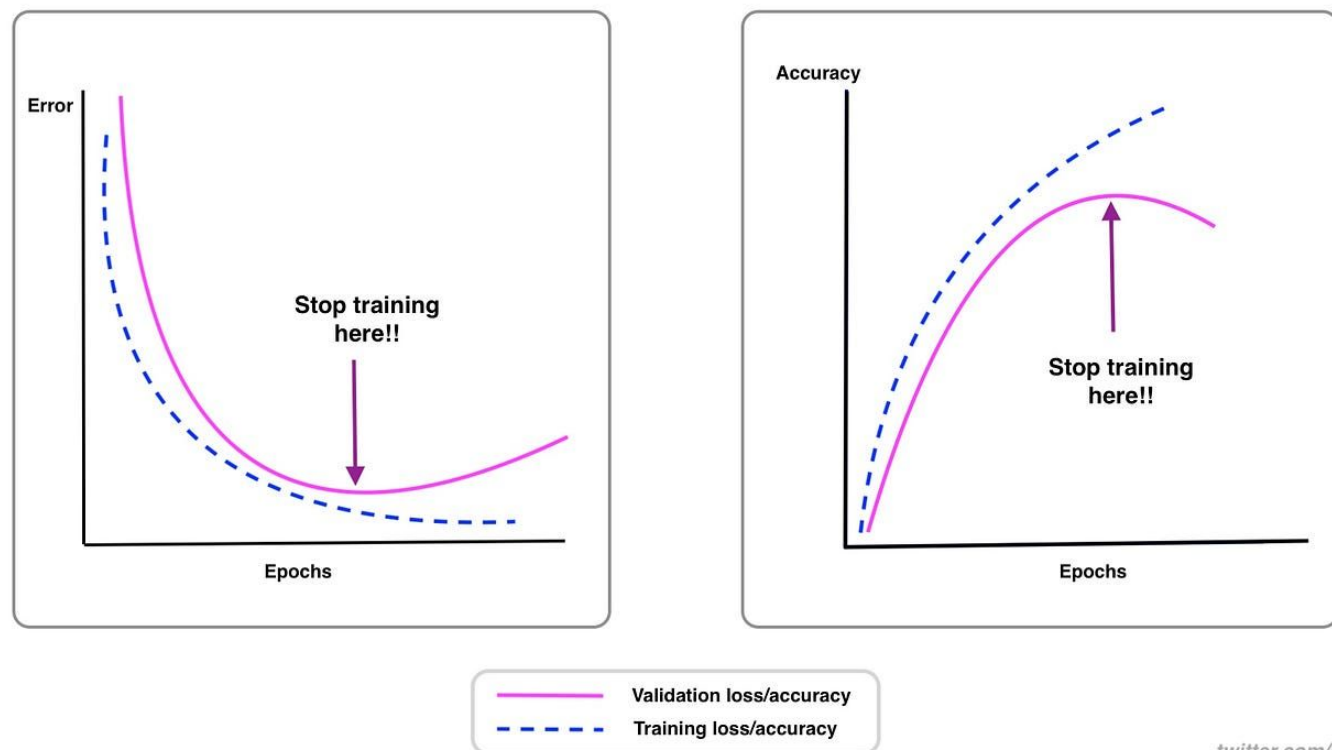
*powtarzamy to
cyklicznie tyle razy,
ile wynosi zdefiniowana
liczba epok*

Epoka kończy się, gdy wszystkie dane treningowe zostały wykorzystane do aktualizacji wag modelu.

Jak sprawdzamy czy model będzie użyteczny w przyszłości?

Sprawdzamy czy model ma zdolność do generalizacji czyli poprawnych predykcji w przypadku danych, których nie wykorzystywaliśmy podczas treningu. Dane, na których ewaluujemy model podczas treningu nazywamy walidacyjnymi.

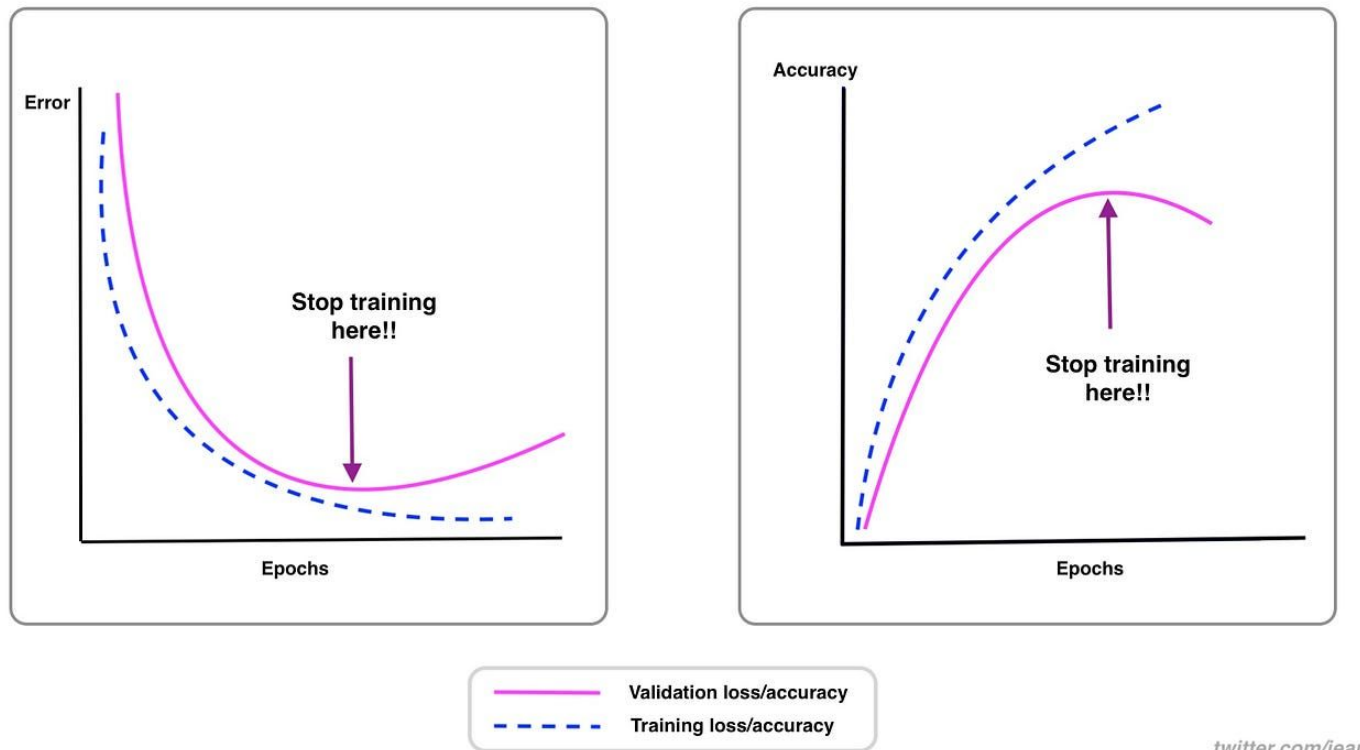
Jak uniknąć przeuczenia modelu?

twitter.com/je

- chcemy, aby *performance* modelu na zbiorze treningowym i walidacyjnym był zbliżony
- jeżeli w trakcie treningu początkowo spadający błąd na zbiorze walidacyjnym zacznie rosnąć, oznacza to, że model zaczyna się przeuczać (ang. *overfitting*). Może to oznaczać, że model zamiast uczyć się ogólnych wzorców w danych, zaczął “zapamiętywać” dane treningowe.

Jak uniknąć przeuczenia modelu?

- gdy zidentyfikujemy, że błąd modelu na zbiorze walidacyjnym zaczyna rosnąć, wdramy procedurę *early stopping* z parametrem *patience*
- *patience* określa “ile epok jesteśmy gotowi poczekać bez poprawy modelu, zanim uznamy, że dalszy trening nie ma sensu i go przerwiemy”

Epoch
000,000

Learning rate

0.03

Activation

Tanh

Regularization

None

Regularization rate

0

Problem type

Classification

DATA

Which dataset do you want to use?

Ratio of training to test data: 50%

Noise: 0

Batch size: 10

REGENERATE

FEATURES

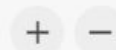
Which properties do you want to feed in?

- X_1
- X_2
- X_1^2
- X_2^2
- $X_1 X_2$
- $\sin(X_1)$
- $\sin(X_2)$

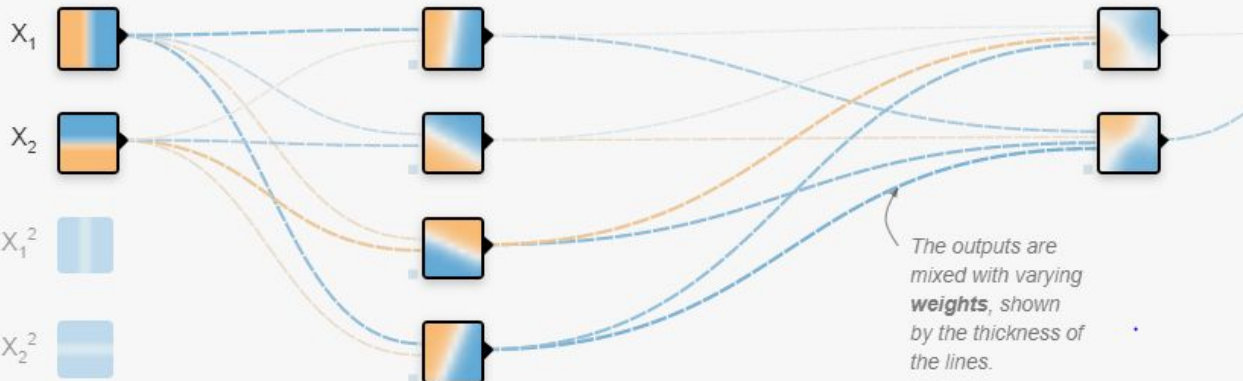
+ - 2 HIDDEN LAYERS

4 neurons

2 neurons

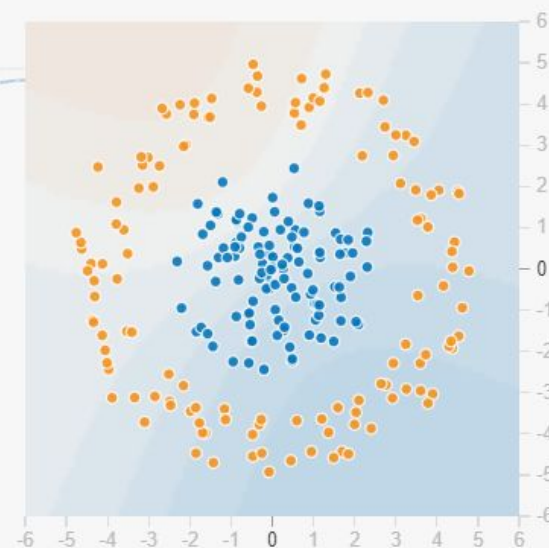
This is the output from one **neuron**. Hover to see it larger.

The outputs are mixed with varying **weights**, shown by the thickness of the lines.

OUTPUT

Test loss 0.490

Training loss 0.508

Colors shows data, neuron and weight values.

☐ Show test data

☐ Discretize output

Na tej stronie internetowej można “wyklikać” sieć neuronową: <https://playground.tensorflow.org/>